

студенти різних мов вивчають, спільно досліджуючи певну тему або культурний аспект, може допомогти розширити їхні знання та перспективи.

Цей підхід не тільки робить освіту більш цікавою та змістовною для студентів, але також сприяє розвитку критичного мислення, аналітичних навичок та спроможності працювати в команді. Він також допомагає підготувати студентів до сучасного глобального світу, де міжкультурне спілкування та розуміння різних мов і культур є важливими. Інтеграція мов в загальну освіту відкриває шлях до більш комплексного та глибшого навчання, що відповідає вимогам сучасності.

Третій аспект передбачає використання мов у міжпредметних проектах та інтеракції між студентами різних спеціальностей. Це сприяє розвитку комунікативних навичок, розширює горизонти і сприяє розумінню інших культур [3, с. 458].

Інтеграція мов у загальну освіту відкриває нові можливості для студентів та сприяє їхньому розвитку як індивідів. Вона робить освіту більш гнучкою та адаптованою до вимог сучасного світу. Перехід від ізоляції до інтеграції мов в освіту є кроком вперед у напрямку розвитку глобального суспільства, де розуміння і спілкування між різними культурами та мовами стає ключовою компетенцією.

Література

1. Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. лінгв. ун-тів і фак. ін. мов вищ. навч. закладів / під загальн. ред. С.Ю.Ніколаєвої. Київ, 2013. 590 с.
2. Бордакова О. особливості підготовки вчителя іноземної мови в умовах глобалізації/ О.Бордакова// Науковий вісник Ужгородського національного університету: серія "Педагогіка. Соціальна робота". 2008. Вип. 15. С. 30-32.
3. Костюк С. С. Лінгводидактичні основи формування компетентностей міжкультурної комунікації студентів-іноземців у процесі навчання української мови. Філологічні студії : Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету: зб. наук. праць. 2016. Вип. 15. С. 267-277.
4. Костюк С. С. Навчання студентів-іноземців на компетентнісній основі. Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету: зб. наук. праць. 2017. Вип. 16. С. 456-473.

ПРЕДМЕТНО-МОВНЕ ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Тетяна Лещенко

завідувачка кафедри українознавства та гуманітарної підготовки Полтавського державного медичного університету

Олена Шевченко

доцент кафедри українознавства та гуманітарної підготовки Полтавського державного медичного університету

Вступ. На сучасному етапі розвитку вищої освіти зацікавленість вивченням української мови як іноземної за професійним спрямуванням поглиблюється, оскільки нині ширшають тенденції взаємодії фахівців різних профілів у підготовці іноземних здобувачів освіти. Однією з ключових вимог до підготовки фахівців стало оволодіння українською мовою спеціальності. Це завдання не можна вирішити без перегляду змісту навчання української мови як іноземної за професійним спрямуванням задля встановлення тіснішого зв'язку між мовою і предметами за фахом [1; 2]. Актуальність предметно-мовного інтегрованого навчання полягає в тому, що іноземні здобувачі освіти мають не просто засвоювати знання з окремих дисциплін, а вміти користуватися в інтегрованому зв'язку термінологічним апаратом кожної дисципліни, що, своєю чергою, сприятиме активізації їхньої пізнавальної та професійної діяльності. Це дасть можливість іноземним здобувачам освіти відпрацювати теоретичні основи предмета, виконуючи завдання з української мови як іноземної за професійним спрямуванням відповідно до професійної спрямованості й,

отже, – розвивати професійні здібності. Також предметно-мовне інтегроване навчання визнано одним зі стимулів підвищення ефективності навчання, активізації взаємодії когнітивних процесів і посилення інтересу здобувачів до вивчення української мови як іноземної за професійним спрямуванням зокрема.

Мета статті – з’ясувати основні характерологічні риси предметно-мовного інтегрованого навчання української мови як іноземної за професійним спрямуванням, його переваги у формуванні в іноземних здобувачів освіти медичних університетів навичок фахової комунікації.

Основний текст. Навчання української мови як іноземної за професійним спрямуванням з опорою на майбутню спеціальність посилює мотивацію до вивчення мови, оскільки сфера інтересів іноземних здобувачів освіти лежить у межах професійного спілкування, а відбір мовного матеріалу з урахуванням майбутньої спеціальності служить засобом визначення «предмета» мови. Крім того, найефективніше оволодіння мовою можливе в соціально осмислених, значимих для іноземного здобувача ситуаціях спілкування [3, с. 195].

Отже, перед викладачами постає завдання органічно поєднати між собою фахові знання, предметно-мовні й загальномовні компетенції. Це і є метою, яку ставить перед собою методика предметно-мовного інтегрованого навчання. Застосування цієї методики в навчальному процесі дає можливість викладачам інтегрувати вивчення української мови як іноземної за професійним спрямуванням з іншими навчальними предметами. Відомо кілька моделей предметно-мовного інтегрованого навчання. Викладачі кафедри українознавства та гуманітарної підготовки ПДМУ продуктивно запроваджують модель Soft (language-led), яка спрямована на максимально ефективне включення в заняття завдань або матеріалу інших предметів, що мають допоміжне значення для вивчення теми. Це окремі короточасні фрагменти занять, які сприяють глибшому сприйманню й осмисленню якогось конкретного поняття. Предмети чи їхні частини вивчаються українською мовою з подвійною метою, а саме – вивчення змісту з одночасним вивченням української мови [4, с. 77].

Обов’язкові компоненти методики предметно-мовного інтегрованого навчання [5]:

«зміст» – ретельний підбір змісту заняття, який дозволяє інтегрувати матеріал різних предметів (анатомія, біологія, хімія) у предмет українська мова як іноземна за професійним спрямуванням;

«спілкування» – навчити іноземних здобувачів освіти використовувати засоби української мови для засвоєння знань із предмета в активних формах навчання;

«пізнавальна спрямованість» – розвивати мисленнєві здібності здобувачів для кращого розуміння мови і предмета – критичне мислення, уміння аналізувати, зіставляти, припускати, конкретизувати, робити висновки; мовленнєву реакцію і мовну здогадку, уміння презентувати свої ідеї;

«знання культурології» – розуміння особливостей окремих культур, яке допоможе іноземним здобувачам освіти ефективніше соціалізуватись у сучасному полікультурному суспільстві, краще зрозуміти власну культуру і стимулювати її збереження й розвиток.

Отже, ми трактуємо навчальний предмет «Українська мова як іноземна за професійним спілкуванням» як інтегрований курс із погляду системного аналізу. Тут можливе об’єднання двох чи кількох дисциплін у одну, яка, зберігаючи зв’язок із предметами-джерелами, набуває своїх власних рис і під час упровадження в навчальний процес поступово набуває якості предметоцентричності. При інтеграції української мови як іноземної за професійним спрямуванням і, скажімо, анатомії людини відбувається поєднання освоєваних систем (мовної та професійної) в освітньому процесі, що на практиці готує до іншомовної мовної діяльності в професійних ситуаціях, а також сприяє формуванню професійно спрямованого сприйняття мови. Одностороннє сприйняття лексичних одиниць, коли конкретна форма пов’язується з конкретним значенням, поступається місцем системному, яке передбачає розуміння всього обсягу значення і закономірностей функціонування лексичних одиниць. Таким чином, адекватно сприймаючи їхнє

контекстуально обумовлене значення, студент розрізняє і загальний зміст, і семантичну структуру. Практично йдеться про злиття певних елементів двох дисциплін у особливий зміст предмета «Українська мова як іноземна» із додаванням якісної характеристики «професійна». При цьому процес навчання в рамках даної дисципліни передбачає виділення домінуючого компонента, використання української мови і як засіб, наприклад, анатомії людини. Отже, слід ураховувати двоїстий статус української мови як іноземної за професійним спрямуванням: як рівноправної (щодо інтеграції) дисципліни і як інструменту мовної діяльності в професійних ситуаціях. Крім того, в іноземних здобувачів освіти формується уявлення про українську мову як засіб отримання й обробки професійної інформації, значущої для здобувачів. Застосування професійної української мови в тих цілях, як і рідної, посилює мотивацію, сприяє розвитку пізнавальної активності, що формує умови для подальшого вдосконалення української мови як іноземної паралельно з поглибленням професійних знань.

Підкреслимо, що предметно-мовне інтегрування української мови як іноземної за професійним спрямуванням і будь-якої іншої навчальної дисципліни можливе завдяки визнанню мови як універсального інструменту вербальної діяльності, що характеризується єдністю плану змісту й виразу. Розвиток цієї проблематики вбачаємо в розробленні конкретних технологій предметно-мовного інтегрування і його методичного забезпечення для роботи з іноземними здобувачами освіти медичних університетів на заняттях з української мови як іноземної за професійним спрямуванням.

Література

1. Васецька Л. І. Методика навчання професійного мовлення студентів-іноземців вищого медичного закладу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 – теорія та методика навчання. Херсон, 2005. 20 с.
2. Іванців О. С., Чикайло І. В. Професійно-комунікативна спрямованість навчання української мови як іноземної у медичному ВНЗ за кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. Наукові дослідження. Досвід. Пошуки. Вісник ХНУ ім. В. Н. Каразіна. № 12. 2006. С. 115-120.
3. Шевченко О. М., Лещенко Т. О. Активізація пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти під час вивчення української мови як іноземної. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. Запоріжжя : КПУ, 2022. Вип. 80, т. 2. С. 194-198.
4. Шевченко О. М., Лещенко Т. О. Сучасні інноваційні методи навчання УМІ іноземних здобувачів освіти. Збірник наукових праць за матеріалами ювілейної науково-практичної конференції з нагоди 30-ї річниці заснування ПВНЗ «Київський медичний університет» «Сучасні аспекти медицини та фармації - освіта та практика», м. Київ, 2022 р. С. 76-78.
5. Marsh D. Content and Language Integrated Learning (CLIL). A Development Trajectory. University of Córdoba, 2012. 552 p.